

KRÁKORA, Pavel a kol. *Multikulturalita a výchova k občanství
ve středoevropském kontextu.*

Praha: Nakladatelství EPOCH 2011. 128 s.

Tomáš HUBÁLEK

V posledních letech se stále více ukazuje, že koncept multikulturní výchovy ve školách bude muset doznat určitých změn. Inspirací, a to nejen pro pedagogy, se může stát výše jmenovaná publikace, kterou v edici Erudica (s vlastní vědeckou radou) vydalo Nakladatelství EPOCH.

Celkem devět českých, ale i zahraničních autorů se snaží nahlížet na problémy střetávání odlišných kultur v různých časových obdobích a snaží se čtenáři poskytnout jak četné teoretické, tak samozřejmě také praktické informace. Právě zkušenosti tří zahraničních autorů ze Slovenské, Polské a Maďarské republiky nahlízejí na téma multikulturality jinou optikou a činí publikaci zajisté hodnotnější a inspirativnější.

Například J. Oborný ve svém textu analyzuje postoj a zkušenosti Slovenské republiky s menšinami, jazykovými problémy v komunikaci různých etnik a odrazu těchto témat v kurikulárních dokumentech ve školství. Zajímavé je bezesporu představení části výzkumu týkajícího se projevů rasismu ve škole, který byl realizován v roce 2008. Podobnou problematikou – tedy sledováním výuky v jazyce menšin a etnik – se zabývá také polská autorka M. Świder. Na příkladu konkrétního regionu (Opole) přehledně uvádí, kolik škol vyučuje v jiném než v polském jazyce. Z uvedených dat se můžeme mimo jiné dozvědět, že se v tomto regionu učí jen v jazyce německém na 345 základních školách a gymnáziích (s. 96). Poslední z trojice zahraničních autorů – Z. Huszár se věnuje kohezi a vzdělávání dospělých v Maďarské republice. Díky tomu, že je čtenáři zprostředkovávaná zkušenost i cizích autorů, můžeme

pokládat jeden z cílů publikace – aktuální informovanost z regionu střední Evropy – za naplněný.

Jak již bylo naznačeno, předkládaná kniha obsahuje také několik kapitol věnujících se problematice multikulturality v historickém kontextu. Jsou to zejména texty P. Krákory, P. Kopečka a G. Medvedové. Zatímco první autor čtenáře seznamuje s osudy početně nejvíce zastoupenými menšinami na našem území prakticky již od středověku, P. Kopeček se věnuje monotematicky dějinám Rómů v českých zemích až do konce druhé světové války. G. Medvedová popisuje ve svém příspěvku zajímavou historickou situaci. Prostřednictvím dobového tisku charakterizuje, jak vnímali olomoučtí Němci vyhlášení Československé republiky 28. října 1918. Pro pedagogy jsou tyto kapitoly přínosné zejména kvůli vysoké informační hodnotě a mohou pomocí nich svým žákům přiblížit mnohdy nelehké osudy různých etnik na našem území.

Naopak zcela soudobou situací se zabývá taktéž trojice autorů – a sice A. Staněk, T. Jarmara a D. Labischová. A. Staněk, jako autor první části knihy, uvádí čtenáře do problematiky a nejprve charakterizuje klíčové pojmy – multikulturalismus, kulturalismus a transkulturalismus. Následně čtenáři na základě realizovaného výzkumného šetření předkládá různé informace k zamyšlení. D. Labischová poté rozebírá některé stereotypy a předsudky společnosti vůči menšinám i na pozadí interkulturního vzdělávání. Jak autorka uvádí, vůči předsudkům „se oproti dříve prosazovanému cílenému ‚potírání‘ uplatňuje spíše přístup založený na vědomé reflexi interkulturních postojů a jejich kultivaci“ (s. 73). Tento postup lze jen doporučit k realizaci v edukačním procesu. T. Jarmara se rozhodl téma participace v politickém životě zpracovat čistě prakticky. Nejprve popisuje jednotlivé nástroje přímé demokracie v právním řádu České republiky a následně tyto transformuje do podmínek školy, a přibližuje je tak žákům.

Celkově lze publikaci hodnotit pozitivně. Hlavní cíle se autorům podařilo naplnit a čtenář získá mnoho hodnotných informací. Především učitelé společenskovedních předmětů pak ve svých hodinách mohou využít celé pasáže z jednotlivých kapitol a přimět své žáky kriticky posuzovat předkládaná fakta. Také po formální stránce nelze autorům ani redakci nic vytknout. Pozitivní integrální dojem dokreslují abstrakta

jednotlivých kapitol v anglickém jazyce a v samém závěru také místní a jmenný rejstřík. Drobnou výtku lze snad mít jen k provázanosti jednotlivých textů, které snad mohly být v tomto ohledu lépe koncipovány.

Kontakt na autora recenze:

Mgr. Tomáš Hubálek

Katedra společenských věd

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Žižkovo nám. 5

771 40 Olomouc

e-mail: hubalek.tom@seznam.cz